

Landskap: *Skåne*Upptecknat av: *Dora Karlberg*Härad: *Phytta*Adress: *Emborgsplan 2, Helsingborg*Socken: *Trelleborg*Berättat av: *fru Hilda Lindqvist, Trelleborg*Uppteckningsår: *1946*Född år *1887* i *Trelleborg*.*Julseder.*

s. 1-5, 7.

(Lu F. 34, H. E. 17)

Nyår.

s. 5-6.

ej var på
prägelisten!*Tretton dags afton.*

s. 6.

Knut.

s. 6.

Lucia.

s. 7.

Fastlag.

s. 7.

Skånska torsdagen.

s. 7-8.

Påskägg.

s. 8.

Påskdagen o. annan dagen.

s. 8.

Pingst.

s. 9.

Meidsommer.

s. 9.

"Högtidsfirande"

Herr Hilda Lindqvist gift med hushållnings-
lärare Gösta Lindqvist. Helleberg, som är
min bror, berättar.

Förberedelser till julen. Ja det är naturligt-
vis först och främst startvärt rengöring
upprättning av rena gardiner mm.
Matlagning en stinka lägges i socker-
lag, fisken blottlägges, jiltkar stöps,
vårbetor stinka i bruntöl lages.

Julkaket består av vetebröd, sockerkaka,
färrkaka, van pepparkakar och
flera sorter småbröd och såtlenor färdiga.
Julaften äter ^{lunnen} på det vackert smyckade
fektet. Bordet är dukat med färdig
jiltduk, pytt med blommor och ljus i
en spjarmad staka av trä.
Mycket bekvämt och högtidligt. Alla rätter

2/

M. 9916:2.

LUND UNIVERSITY
BOKMINNESARKIV

avsmakas för att de om de "duger att äta".
 Sedan kläs julgranen och pilbågar och
 andra pyntnader fästes upp.
 Det är tradition att jag och mina systrar
 gå i julbånen. Kläckan älla vi bader
 i matsalen. Dubet, halsades med sär-
 skild juldut, blommer, hris och grönt.
Lutrisken ska naturligtvis serveras med
 senapssås, upplämningsarna må "sa"
 gärna "fjyna" på väsar dräkt, inga
 annor. Vi duger, på ett "skänstet"
 bord. "Knaps och jultöl för heller inte fat-
 tas. Risgröten, till den ska det rimmas
 helst hemgjorda vin. Sesserten består av
 klenor och hembyggd vin, då önskas
 vi varandra god jul. Mandeln får
 inte saknas i gröten. Alla hjälpas åt

3/

med avdubning och distansering.

Jag har ju alltid haft Kantarplattor, var-
för jag, så länge barnen var små
givetvis måste ha husassistent.

Den här brukade ju fått att fira julafton
hemma om han ville. Då fick han
sina presenter så tidigt att han kunde
gå eller resa i god tid. Jag har givet-
vis under årens lopp haft mer än en
hjälpmedel.

Då disten är understödd, serveras
kaffe i vardagsrummet och då delas
jultapparerna ut. Det brukar vara
klappas efter ånstan både nyttiga och
tråkiga, "försedda med hemgjorda
vin". När barnen var små brukade
min man vara tarute och se-

4/
den vår dotter blivit gift och själv har
barn har "morfar" återupptagit den se-
den. Men i allmänhet är barnen på-
da för barnen.

Julgraven tänder och vi dansar ringdans
omkring den. På länge min far och
min svärmor levde var de liksom
minnigliga systor själva i våra gäster
på afton. Nu står på de båda förstärknin-
da borta och lämnat stora tomrum efter
sig. Juldagen, om möjligt, är späckad
flästmor, eller fylld julebensjäll den
stående varmbätten till juldagsmid-
dagen. Efterätten består av ris à la
valta. Det är ganska egendomligt
att just den efterätten förekommer
så mycket den dagen, i så många

M. 9916:5

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3-1 hem, antagligen för att man inte orkar äta all
gröten julaften, "säger min mormor". En av
dagarna när vi hos vår dotter och svärsön
här länge min far levde eller rättare var
friskt var där alltid stor släktmiddag
hos farans juldagen. Nyårsafton här vi
brutit frida hos min syster och svägers, stati-
onsterivare Bergs. Enen sedan min syster
blivit änka. Här länge båda mina svärföräld-
rar levde var vi hos dem någon av helgda-
arna. Vi i hemmet nyårsafton äter siffror
och naturligtvis alla andra julrätter som vi
är självsaker så länge de råkar.
Hösten tar här vi Anders de Waalk? Wahl
läsa nyårsklockan från Panssen i
Pöckholm och där mår vi varandra
sa gott nytt år vid glögg och kakor.

6/ Nyårsdagen är det bjudning antingen hos oss själva eller någon god vän. Det är många bjudningar under julens löp. Trettondedagsafton. Då har vi inte fisk och gröt, som väl de flesta andra brukar ha, utan, om vi är hemma, har vi antingen "stekt" kyckling eller "ant" med någon lätts dessert. Kanstel vin och källor eller frukt bara.

Frukt. I många år var vi den där på "stort nammisdagsmiddag" hos en god vän, men nu är både han och hans fru döda. När barnen var små hade de julgransglädning när julen var slut. Då delades det ut "götteparar" till samtliga deltagare. Vi arse själva, att julen börjar själva.

M. 9916:7

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

julafte, men jag vet att många anser att
den börjar "den 23 lillejulaften."

Gagn i grytan föreligger inte hos oss.

Lucia. Här kan jag hänvisa till vad min
syster fru Koda Berg berättat om Lucia
i husmodersföreningen. Likaså vad hon
berättat om högtidsfirandet i vårt
barnbarnshem.

Fastlag, ja då ätes fastlagsbullar, fyllda
med grädde och mandelmassa till kaffet.
Fastlagsmåndag ätes saffransbullar
och vanliga vetebullar till mandel-
mjölk som efteräta. Smötkan oavbrun.

Plåtculla. Då brukade vi "skätersdag"
som barn springa omkring och fästa
"plåtculleredskap" i alla grissla och
boast, som vi klippt av papper, på folk.

8/ " Ju större rustan var, ju roligare.
Men det var bäst att göra det så inte ve-
derboivande märkte det, för då kunde det
bli synd om oss.

Prästägga. De ska vara färgade och många
"utan färgade ägg ingen ristig präste."
De ätes påskraften, och påstedagen och an-
nandagen till frukost.

Påstedagen är det vanligt med barnstök
till middagen. Bordet dekorerar med
"kycklingar, påskris med kulörta fjäder-
vinnor och så levande påskeljor.

Heland har vi släkten på middag.

Annandagen. Då brukade för, så länge
man kunde bjuda alla sina fyra
döttrar till påsk på teater. Därav-
äts först en finare middag på på-

Carlberg

M. 9916:9

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

9/

öppn av "storstadens" restauranger.

Pinxten firas inte med något särskilt middagsmåltid. "I det är ju en stor dag här oss, eftersom det är min mans födelsedag." Så får han sin härta till middag, "glansfullt serverad fläskstek" och runt på bordet kom en väldig skinka speckad.

Får det mesta bor vi då på sommarstuga någonstans nere på djungen? I härlig stuga, med stora bad inmanräckhåll. Kan vi komma att att dansa omkring majstång middagsafton så är det riktigt. I varje fall brukar det ju vara dans på dansbanorna i stegen.

Måten. Så är det anta eller gå och svartsvarta.